

Zásada subsidiarity trestní represe

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá zásadou subsidiarity trestní represe, tedy jednou z nejdůležitějších zásad v trestním právu, která je předpokladem pro fungování demokratického právního státu. Tato zásada je do českého právního řádu primárně implementovaná ustanovením § 12 odst. 2 trestního zákoníku, které podmiňuje trestní odpovědnost společenskou škodlivostí jednání a nedostatečností uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu, ale uplatňuje se i v procesním právu prostřednictvím principu oportunity.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola poskytuje vhled do historického vývoje zásady, primárně v minulé právní úpravě z roku 1961, ale rovněž se dotýká vnímání zásady ve starší právní literatuře. Následující kapitola se věnuje pojmu trestného činu a jeho formálnímu a materiálnímu pojetí. Obsahuje příklady těchto pojetí v právních úpravách a zamyšlení nad výhodami a nevýhodami jednotlivých pojetí.

Dále následuje doktrinální pohled na subsidiaritu trestní represe. V této části práce jsou řešeny jednotlivé rozměry zásady. V souvislosti s legislativním rozměrem zásady hledá práce odpověď na otázku, zda zákonodárce při své činnosti zásadu respektuje. Tato část práce se také zabývá procesněprávním korektivem trestní represe, který srovnává s hmotněprávním korektivem.

Následně text práce analyzuje užití zásady subsidiarity trestní represe v současné právní úpravě. Zde je věnována pozornost již zmíněnému ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku, konkrétně oběma podmínkám trestnosti a problémům, které jsou s jejich aplikací a interpretací spojeny. Z tohoto pohledu práce hodnotí, zda se jedná o vhodný způsob implementace zásady subsidiarity trestní represe do právního řádu. Rovněž srovnává pojmy „společenská škodlivost“ a „společenská nebezpečnost“. Poslední část práce je věnována vývoji užití zásady v judikatuře. Na jednotlivých soudních rozhodnutích je ilustrován postupný vývoj užití zásady a současný soudní výklad zásady je srovnáván s tím počátečním.

Klíčová slova: Zásada subsidiarity trestní represe, pojetí trestného činu, společenská škodlivost, korektiv trestní represe.